

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО
НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ГОРИТЕ

София 1040, бул. Христо Ботев 55

LANDSIS g.e.i.e.

Публикацията е резултат от анкета,
проведена в рамките на програма ФАР -
BG 0103.08

№ 55 – юли 2004

А
Г
Р
О

С
Т
А
Т
И
С
Т
И
К
А

Деятелност на предприятията, преработващи плодове и зеленчуци в България през 2003 година

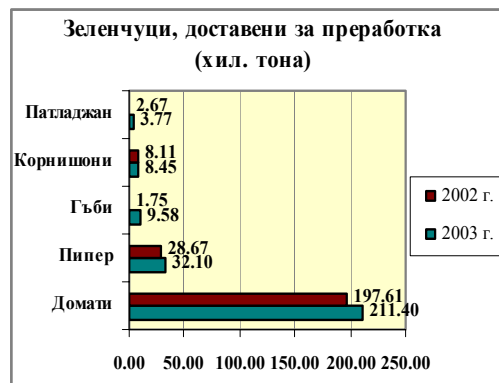
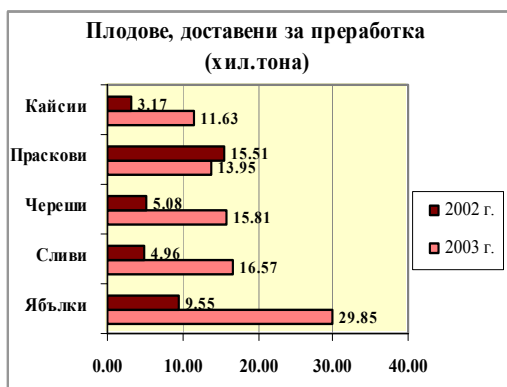
През 2003 година 134 предприятия са преработили 100 хил. тона пресни плодове и 279 хил. тона зеленчуци.

Най-голям дял от **преработените плодове** заемат ябълките - 30%, следвани от сливите – 17%, черешите – 16% и прасковите - 14%. През 2003 година са произведени повече от 65 хил. тона готова продукция от плодове (вкл. плодово-зеленчуковите концентрати и сокове). Консервите представляват 36% от тази продукция, концентратите и соковете (вкл. плодово-зеленчуковите) – 30%, а замразените продукти – 20%. Повече от 1/3 от готовата продукция е предназначена за износ.

Доматите заемат 76% от **преработените зеленчуци**, а пиперът – 12%. От 147 хил. тона готова зеленчукова продукция (вкл. от гъби и от картофи) 58% са консерви, 24% – сокове и концентрати. За износ са предназначени 21% от готовата продукция.

Предприятия, преработващи плодове и зеленчуци, има във всички административни области, с изключение на Видин и Добрич. Най-голям е броят на действащите предприятия на територията на област Пловдив (22%) и област Бургас (9%). Останалите са разпределени равномерно в 24 области.

Като търговски дружества са регистрирани 80% от предприятията, преработващи плодове и зеленчуци, а 17% са еднолични търговци. Съгласно изискванията на чл.12 от Закона за храните са регистрирани 2/3 от предприятията.

Необходимо е да се имат предвид следните факти:

- Това е третата анкета за дейността на предприятията, преработващи плодове и зеленчуци в България, проведена от дирекция "Агостатистика" при Министерството на земеделието и горите.
- От 141 предприятия, работещи през 2003 година, седем важни за отрасъла производствени единици отказаха да отговорят на въпросите, въпреки гаранцията за конфиденциалност на индивидуалните данни.
- Техните данни не са включени в резултатите, публикувани тук. Въпреки липсата на тази информация, представените цифри могат да се приемат като добри индикатори за нивото на дейността в бранша.

Резултати и анализи

Постоянна производствена дейност имат 45% от предприятията, а останалите производствени единици имат сезонна дейност през 2003 година между 2 и 9 месеца. През 2003 година 9 предприятия преустановяват дейността си (2 от тях – временно), но се включват 9 нови, с по-голям капацитет на производствените мощности. В следствие на това, окончателният брой на действащите производствени единици в страната остава непроменен, но производствените мощности за преработка на плодове и зеленчуци, обявен от предприятията, е над 833 хил. тона – с около 10% повече от 2002 година. Капацитетът на предприятията за преработка на праскови е близо 33 хил. тона, като степента на използване е 42% през 2003 година, а капацитетът за преработка на домати е 285 хил. тона със степен на използване 74%. 61 от предприятията в отрасъла преработват едновременно плодове и зеленчуци.

74 са предприятията, преработващи плодове през 2003 година

С 3 броя са се увеличили предприятията, преработващи плодове през 2003 година. Преработени са над 100 хил. тона пресни плодове, два пъти повече от предходната година. 45% от суровината е изкупена директно от местни производители, двойно повече от 2002 година. Частта, осигурена от търговци на едро или посредници, представлява 41% от общия обем на доставените плодове. Вносът на суровини е незначителен през наблюдаваната година и е с 58 % по-малко от предходната. През наблюдавания период е преработена и продукцията от плодове от около 2 200 дка, стопанисвани от предприятията. Около 7.7 хил. тона плодове са преработени на ишлеме, с почти 30% по-малко от 2002 година. От тях само 3% са доставени за преработка на ишлеме от други предприятия от същия отрасъл. Останалото количество, преработено на ишлеме, е предназначено за клиенти извън сектора.

В производството на готова продукция от плодове са използвани 1 165 тона пюре от праскови, като 8% е от внос. Увеличението на вложеното пюре е с 37% повече в сравнение с предходната година.

Ябълките, прасковите, сливите, черешите и вишните представляват 88% от общото количество преработени плодове. Преработените количества ябълки, сливи, череша и кайсии са увеличени няколко пъти спрямо 2002 година.

Предприятията, преработващи плодове, са заявили, че за 2004 година се нуждаят от 45% повече суровини за преработка.

Методология на анкетата

Изчерпателност: Списъкът на предприятията е съставен с помощта на Съюза на производителите на консерви в България и на наличната административна информация в областните дирекции “Земеделие и гори”. Попълнени са 134 анкетни карти.

Анкетната карта се състои от четири страници, съдържа 22 въпроса за доставените и преработени количества плодове и зеленчуци, за реализацията на произведената продукция и за капацитета на производствена мощност на предприятията.

Управление на анкетата: анкетата е организирана и проведена от дирекция “Агостатистика” към МЗГ през април 2004 година. Експертите по агостатистика към областните дирекции “Земеделие и гори” (с изключение на области Пловдив и Стара Загора) са провели интервю с ръководителите на предприятията, преработващи плодове и зеленчуци на територията на областта им. В области Пловдив и Стара Загора, поради по-големия брой предприятия, информацията е събрана с помощта на специално обучени анкетъори.

Обхват на анкетата: проведената анкета може да се приеме като отраслова. Анкетирани са всички предприятия, които имат като основна или второстепенна дейност преработката на пресни плодове и/или зеленчуци

121 са предприятията, преработващи зеленчуци през 2003 година

През 2003 година са преработени 279 хил. тона пресни зеленчуци - с 3% повече от предходната година. Делът на домати, доставени за преработка е 76% от общото количество зеленчуци, следвани от пипера - 12%.

Както при плодовете, така и при зеленчуците се наблюдава увеличение на изкупените директно от производителите зеленчуци за преработка, с 66% спрямо 2002 година. От търговци на едро и посредници са доставени 42% от зеленчуците, а 3% са от внос. През 2003 година е използвана в производството и продукцията от около 3 200 дка със зеленчуци, отглеждани от предприятията. На ишлеме са преработени близо 9 хил. тона зеленчуци. От тях само 7% са доставени за преработка на ишлеме от други предприятия от същия отрасъл. Останалото преработено количество на ишлеме е предназначено за клиенти извън сектора.

В производството на зеленчукови продукти са използвани 4 215 тона домати концентрат, като 21% е от внос.

Доматите, пиперът и корнишоните представляват 90% от общото количество преработени зеленчуци. Преработените количества гъби са увеличени няколко пъти в сравнение с 2002 година.

Прогнозата на предприятията, преработващи зеленчуци, е за увеличение с 18% на необходимите суровини за преработка през 2004 година.

Производство на готова продукция от плодове и зеленчуци през 2003 година

През 2003 година готовата продукция от плодове (вкл. плодово-зеленчуковите концентрати и сокове) е близо 65 хил. тона – два пъти повече от предходната 2002 година. Делът на консервите (вкл. конфитюри и компоти) представлява 36%, концентратите и соковете заемат 30%, а замразените продукти – 20%. Тези три основни продукта съставят 86% от произведената продукция от плодове. Вложени са близо 13 хил. тона праскови в производството на над 10 хил. тона готови продукти от праскови.

Производство на продукти от праскови

Преработена продукция от праскови	Вложена суровина (тона)		Производство на готова продукция (тона)
	Пресни праскови	Пюре от праскови	
Праскови в захарен сироп и/или в натурален плодов сок	13 348	1 215	10 284

Източник: МЗГ, дирекция "Агостатистика" – Наблюдение на предприятията, преработващи плодове и зеленчуци през 2003 г.

Производството на готова продукция от зеленчуци (вкл. от гъби и картофи) е намаляло с 13% в сравнение с 2002 година. Консервите заемат 58% от общия обем на готовите зеленчукови продукти, концентратите и соковете представляват 24%, а замразените продукти – 9%. Произведени са близо 53 хил. тона домати продукти (белени и небелени домати, сок от домати, домати концентрат, кетчуп, замразени и сушени домати), като вложената суровина в тях е 205 хил. тона пресни домати и над 2 хил. тона домати концентрат. Най-висок е делът на предназначения за преработка домати във вид на домати концентрат (90% от общото количество домати), а в производството на небелени домати са вложени 9 хил. тона домати и е получена 8 хил. тона готова продукция. Тези два вида продукти представляват 80% от общото количество домати продукция.

Производство на продукти от домати

Вид готова продукция от домати	Вложена суровина (тона)		Производство на готова продукция (тона)
	Пресни домати	Доматен концентрат	
Белени домати	1 074	0	850
Небелени домати	9 101	s	8 047
Сок от домати (съдържание на сухо вещество под 12%)	7 436	0	2 470
Доматен концентрат (съдържание на сухо вещество над 12%)	184 297	515	34 025
Кетчуп	1 607	1 638	5 716
Замразени домати	1 496	0	1 401
Сушени домати	s	0	s

Източник: МЗГ, дирекция "Агостатистика" – Наблюдение на предприятията, преработващи плодове и зеленчуци през 2003 г.

Статистическа тайна

За да се гарантира конфиденциалността на индивидуалните данни, някои данни не могат да бъдат публикувани и са заместени със "S". Този символ е използван в следните случаи:

- Има по-малко от 3 производствени единици в разглежданата категория.
- Една производствена единица от разглежданата категория представлява повече от 85% от дейността на цялата категория.

Незначителните цифри са заменени с "////".

Реализация на готовата продукция през 2003 година

Готовата продукция от преработени плодове и зеленчуци, предназначена за собствена консумация и търговия на дребно, е незначителна.

Количествата реализирана готова продукция от плодове през 2003 година по всички направления са по-големи в сравнение с предходната година. Делът на изнесеното количество преработени плодове (около 1/3 от продукцията) се увеличава двойно спрямо 2002 година, а продажбите на вътрешния пазар са нараснали трикратно.

Основната част от готовата продукция от зеленчуци се реализира на вътрешния пазар (40%), а износет е 21%. Зеленчуковата продукция на склад е увеличена спрямо 2002 година.

Реализация на готовата продукция от плодове и зеленчуци през 2003 година - % от общото количество

Предназначение на готовата продукция	Продукция от плодове	Продукция от зеленчуци
За собствена консумация	0%	0.1%
Продукция, преработена на ишлеми в предприятието	8.0%	3.1%
За търговската мрежа	40.5%	39.8%
За износ	37.1%	21.2%
Количества на склад към 31.12.2003 г.	14.4%	35.8%
Общо:	100.0%	100.0%

Източник: МЗГ, дирекция "Агостатистика" – Наблюдение на предприятията, преработващи плодове и зеленчуци през 2003 г.

Използване на статистическата информация

Резултатите от анкетите, проведени от дирекция "Агостатистика" при МЗГ, са основен източник на информация при преговорите с Европейския съюз по глава "Земеделие". Определянето на производствените квоти за България в различни сектори ще се основава на посочените данни в областта на земеделието, получени по съпоставими методики на събиране на информация в България и Европейския съюз.

Основни видове плодове, преработени през 2003 година

Видове плодове	Брой предприятия	Произведени от преработвателя	Внос	Изкупени директно от производители	Доставени чрез търговци	Преработени на ишлема	Общо количество		Прогнозни количества за 2004 г.
		хил. тона	хил. тона	хил. тона	хил. тона	хил. тона	хил. тона	%	хил. тона
Ябълки	24	1.41	1.73	16.68	9.43	0.60	29.85	30%	68.25
Сливи	46	0.56	0.00	9.79	3.09	3.13	16.57	17%	20.95
Череша	33	0.04	0.00	1.07	13.45	1.26	15.82	16%	23.84
Праскови	31	0.02	0.63	3.54	9.54	0.22	13.95	14%	15.81
Кайсии	45	0.12	0.10	7.14	3.46	0.81	11.63	11%	12.60
Вишни	38	0.06	1.09	2.37	0.94	0.25	4.71	5%	22.53
Ягоди	31	0.37	0.00	1.19	0.31	0.88	2.75	3%	3.84
Малини	29	0.38	0.00	1.68	0.18	0.11	2.35	2%	4.12
Други овощни видове	///	0.01	0.00	1.30	0.81	0.48	2.60	2%	3.47
Общо:	74	2.97	3.55	44.76	41.21	7.74	100.23	100%	175.41
	%	3%	4%	45%	41%	8%	100%		

Източник: МЗГ, дирекция "Агостатистика" – Наблюдение на предприятията, преработващи плодове и зеленчуци през 2003 г.

Основни видове зеленчуци, преработени през 2003 година

Видове зеленчуци	Брой предприятия	Произведени от преработвателя	Внос	Изкупени директно от производители	Доставени чрез търговци	Преработени на ишлема	Общо количество		Прогнозни количества за 2004 г.
		хил. тона	хил. тона	хил. тона	хил. тона	хил. тона	хил. тона	%	хил. тона
Домати	76	3.13	0.00	112.30	92.44	3.53	211.40	76%	253.35
Пипер	84	0.43	0.79	23.84	4.01	3.02	32.09	12%	43.18
Гъби	28	0.53	6.72	1.99	0.25	0.09	9.58	3%	10.26
Корнишони	50	0.13	0.01	6.37	0.48	1.47	8.46	3%	7.88
Патладжан	36	0.01	0.04	3.27	0.39	0.07	3.78	1%	4.68
Моркови	38	0.01	0.22	1.61	0.05	0.03	1.92	1%	2.24
Главесто зеле	35	0.05	0.00	1.23	0.07	0.18	1.53	1%	1.46
Бамя	10	0.00	0.00	0.88	0.00	0.30	1.18	0%	2.03
Лютиви пипери	27	0.01	0.44	0.48	0.09	0.02	1.04	0%	1.26
Градински фасул зелен	25	0.01	0.00	0.95	0.01	0.06	1.03	0%	1.38
Градински грах зелен	19	0.14	0.06	0.52	0.15	0.09	0.96	0%	3.50
Други зеленчуци	///	0.91	0.20	4.17	0.36	0.19	5.83	2%	10.27
Общо:	121	5.36	8.48	157.61	98.30	9.05	278.80	100%	341.49
	%	2%	3%	49%	42%	3%	100%		

Източник: МЗГ, дирекция "Агостатистика" – Наблюдение на предприятията, преработващи плодове и зеленчуци през 2003 г.

Готова продукция от плодове и зеленчуци, произведена през 2003 година

Произведена продукция	Прясно пакетирани	Замразени	Сушени	Туршии	Консерви	Концентрати и сокове	Други продукти	Общо
	хил. тона	хил. тона	хил. тона	хил. тона	хил. тона	хил. тона	хил. тона	хил. тона
От плодове	2.94	12.70	0.62	x	23.31	18.68	6.19	64.44
От зеленчуци	0.56	13.18	0.82	1.79	84.44	35.56	3.19	139.54
От плодове и зеленчуци (смес)	0.00	0.00	0.00	x	0.00	0.60	0.00	0.60
От гъби	0.15	s	s	s	1.27	x	s	1.57
От картофи	s	0.00	0.00	x	s	x	s	5.59

Източник: МЗГ, дирекция "Агостатистика" – Наблюдение на предприятията, преработващи плодове и зеленчуци през 2003 г.

Редакционно публикуването е завършено на 31.07.2004 година
Отговорник на публикуването: Нели Георгиева
Редакция: МЗГ, дирекция "Агостатистика" и LANDSIS g.e.i.e.
Композиция и печат: МЗГ, дирекция "Агостатистика"

За повече информация : МЗГ, дирекция "Агостатистика"
Тел./факс : 980 82 94 ; e-mail : agrostat@mzgar.government.bg